

de croissance". Op de radiogrammen waren de verkalkingspunten aan de wervel-hoeken duidelijk zichtbaar, doch ik kan nog niet aannemen — en TIMMER betwijfelt dit blijkbaar ook — dat de aanwezigheid dezer kalkpunten een bewijs is van het bestaan in de epiphysen der wervellichamen van ziekelijke veranderingen, die de bedoelde vage en wisselende klachten en verschijnselen veroorzaken.

Het tijdperk, waarin physiologisch de veranderingen in de verschillende epiphysen van het skelet beginnen en afloopen, is zeer breed. Daarbij is onze kennis van dit gebeuren aan de wervellichamen vrijwel nog nihil. Het waardeeren van het te vroeg of te snel optreden van kalkafzettingen in de epiphysair-platen of -ringen der wervellichamen is dus louter persoonlijk en geschiedt zonder eenige maatstaf. Bovendien zijn de door DELAHAYE aangehaalde patiëntjes meisjes en is ook het in zijn proefschrift opgenomen röntgenogram afkomstig van een anatomisch praeparaat der ruggegraat van een meisje. De waardeering door DELAHAYE aangaande het te vroeg of te groot aanwezig zijn van kalkafzetting in de wervellichaamepiphysen verliest daardoor nog meer van zijn beteekenis. Immers de physiologische verbeening en versmelting der epiphysen hebben in het vrouwelijk skelet aanmerkelijk vroeger plaats dan in het mannelijke.

Over de beenderen der hand, die gewoonlijk als maatstaf genomen wordt, schrijft ALBAN KÖHLER in *Grenzen des normalen und Anfänge des Pathologischen im Röntgenbilde* (1924): „Die ungemein verschiedenen Angaben der Anatomen und auch Röntgenologen erklären sich, wie die Röntgenbildern zeigen, aus den grossen Schwankungsbreiten der Anfänge der Knochenbildung, zumal Mädchen um 1—2 Jahre vorseilen". Ook de vereniging der epiphysen en diaphysen geschieden bij de vrouw beduidend vroeger dan bij den man. Volgens PRYOR (Ref. A. J. P. VAN DEN BROEK, *Ned. T. v. G.*, 1926, I, bldz. 670), begint dit in de beenderen van de hand bij meisjes op 14—15-jarigen leeftijd en is op 17-jarigen leeftijd geheel afgelopen; bij jongens begint het op den leeftijd van 17 jaar en 4 maanden en is pas afgelopen op den leeftijd van 18 jaar en 6 maanden.

Bij twijfel aan het bestaan van klachten eener beginnende spondylitis tuberculosa late men zich dus niet geruststellen of misleiden door de aanwezigheid van kalkpunten in de epiphysen der wervellichamen. Het bloote constateeren van dit feit is tot nu toe nog geheel zonder diagnostische beteekenis. Eerst wanneer — bij jongens en bij meisjes afzonderlijk — de tijden van het begin der verkalking en der versmelting van de epiphysen der wervellichamen nauwkeurig zijn bepaald en daarbij is vastgesteld de plaats die deze veranderingen innemen in de volgorde van de verbeening en vergroeiing der andere epiphysen van het skelet zal het mogelijk zijn na te gaan of er in de epiphysair platen van de ruggegraat verkalkingsafwijkingen voorkomen die van werkelijke diagnostische waarde zijn. Voordien bestaat voor mij op de gronden die ANDRÉ DELAHAYE aangeeft nog geen „Epiphysite vertébrale de croissance" en houd ik mij steeds aan de slotsoin der tweede stelling uit het proefschrift van ANDRÉ DELAHAYE zelf. „Tant que la doute persistera, le clinicien agira comme s'il était en présence d'un mal de Pott".

Laren, Gooi, Juli 1926.

THOMASSEN.

MISKEND GEVOLG DER APPENDECTOMIE.

Naar aanleiding van HARRENSTEIN's stuk de volgende opmerking:

1°. Er zijn chirurgen die de stomp niet met twee, doch met één tabakszakhechting instulpen. Hun „meevallertjes", na het verwijderen van de gezonde appendix, moeten dus veel geringer in aantal zijn, omdat er minder kans is op het sufficiënt maken der valv. Bauhini.

2°. Na uitschakelen van de valv. Bauhini (coecum-resectie—ileo-colostomie) moeten dan een zeker percentage klachten krijgen als bij een insufficiënte klep.

Beide vragen zijn slechts aan een groot materiaal te toetsen.

Goes, 19 Juli 1926.

J. F. O. HUESE.